

Kontrola działalności gospodarczej

Kontrola – porównanie tego co jest, z tym, co być powinno

- badanie zgodności stanu istniejącego ze stanem postulowanym,
- ustalenie zasięgu i przyczyn rozbieżności oraz
- przekazywanie wyników tego ustalenia kontrolowanemu

Nadzór - kontrola połączona z możliwością władczej ingerencji podmiotu nadzorującego w działalność podmiotu nadzorowanego

Przedsiębiorcy są wielokrotnie poddawani kontroli
Uciążliwość kontroli i postulaty jej ograniczenia

Określenie zasad prowadzenia kontroli przedsiębiorców w
rozdziale V pp - Ograniczenia kontroli działalności gospodarczej

43

Kontrola działalności gospodarczej

Regulacja dotycząca kontroli w wielu ustawach szczególnych

Zasada *lex specialis derogat legi generali* a art. 45 pp

Kontrola działalności gospodarczej przedsiębiorców przeprowadzana jest na zasadach określonych w pp, a w zakresie nieuregulowanym w pp stosuje się przepisy ustaw szczególnych

Reguła kolizyjna *lex posterior generalis non derogat legi priori speciali*

- konieczność zmiany przepisów szczególnych (w 2009 r. zmieniono 52 ustawy...)

Wyjątek gdy zasady i tryb kontroli wynikają z ratyfikowanych umów międzynarodowych albo bezpośrednio stosowanych przepisów prawa Unii Europejskiej - art. 45 ust. 1

Kontrola przestrzegania norm prawa pracy – konwencja MOP, ustawa o PIP

44

Kontrola działalności gospodarczej

3 grupy ograniczeń i obowiązków, które dotyczą:

- 1/ podejmowania kontroli
- 2/ sposobu prowadzenia kontroli
- 3/ czasu trwania i równoczesności kontroli

Z ograniczeniami i obowiązkami kontrolerów łączą się także dodatkowe uprawnienia i obowiązki kontrolowanych przedsiębiorców

Ustawodawca określając zasady w tym zakresie, przewidział jednocześnie bardzo wiele wyjątków od tych zasad

- niekiedy pojawić się mogą wątpliwości, czy wyjątków nie jest zbyt wiele

45

Kontrola działalności gospodarczej

Planowanie kontroli – analiza prawdopodobieństwa naruszenia prawa

Art. 47. 1. Kontrole planuje się i przeprowadza po uprzednim dokonaniu analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach wykonywania działalności gospodarczej. Analiza obejmuje identyfikację obszarów podmiotowych i przedmiotowych, w których ryzyko naruszenia przepisów jest największe. Sposób przeprowadzenia analizy określa organ kontroli lub organ nadrzędny.

Ust. 2 – wyjątki (m.in. uzasadnione podejrzenie zagrożenia życia lub zdrowia, popełnienia przestępstwa lub wykroczenia, popełnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, innego naruszenia prawnego zakazu lub niedopełnienia prawnego obowiązku w wyniku wykonywania działalności gospodarczej objętej kontrolą (...)).

3. Organ kontroli zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego organ ogólny schemat tych procedur kontroli, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa.

46

Kontrola działalności gospodarczej

Ograniczenia i obowiązki – podejmowanie kontroli

- 1) Konieczność **zawiadomienia** przedsiębiorcy o **zamiarze** przeprowadzenia kontroli
– problem skuteczności kontroli
wyjątki: kontrola niezbędna do przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia, zagrożenie życia... (art. 48 ust. 11)
- 2) Możliwość wszczęcia kontroli **nie wcześniej, niż po upływie 7 dni i nie później, niż przed upływem 30 dni** od zawiadomienia – cel: możliwość przygotowania się do kontroli
Przed upływem 7 dni – możliwość wszczęcia kontroli **na wniosek przedsiębiorcy**, inne wyjątki
- 3) obowiązek okazania przez pracowników organów kontroli **legitymacji służbowej i upoważnienia** przed podjęciem czynności kontrolnych,
wyjątkowo – kontrola po okazaniu legitymacji, upoważnienie doręczane w ciągu 3 dni
- 4) jeśli kontrola wszczęta na podstawie legitymacji - obowiązek **poinformowania** przedsiębiorcy o **jego prawach i obowiązkach** w trakcie kontroli
(zwykle pouczenie o prawach – w upoważnieniu)

47

Kontrola działalności gospodarczej

Ograniczenia i obowiązki – prowadzenie kontroli

- 1) ograniczenie kontroli wyłącznie do zakresu wskazanego w upoważnieniu
- 2) obowiązek dokonywania czynności kontrolnych w obecności kontrolowanego bądź osoby przez niego upoważnionej;
- 3) obowiązek przeprowadzania kontroli w siedzibie kontrolowanego lub w miejscu wykonywania działalności gospodarczej, w godzinach pracy lub w czasie faktycznego wykonywania działalności gospodarczej
- przepisy szczególne zazwyczaj wyłączają jedynie możliwość kontroli w nocy
- 4) obowiązek przeprowadzania czynności kontrolnych w sposób sprawny i możliwie nie zakłócający funkcjonowania kontrolowanego przedsiębiorcy
– sprawność jako jedna z cech dobrej kontroli
- 5) niedopuszczalność wykorzystywania dowodów uzyskanych w toku kontroli z naruszeniem prawa (art. 46 ust. 3 pp).

48

Kontrola działalności gospodarczej

Ograniczenia i obowiązki – czas i liczba kontroli

- 1) niedopuszczalność równoczesnego podejmowania i prowadzenia więcej niż jednej kontroli działalności przedsiębiorcy (art. 54 pp)
 - szereg wyjątków: enumeratywnie wskazane w ustawie, różne postaci nadzoru
 Jeśli kontrola jest już prowadzona, organ kontroli odstąpi od podjęcia czynności kontrolnych oraz może ustalić z przedsiębiorcą inny termin kontroli.

- 2) ograniczenie maksymalnego czasu trwania wszystkich kontroli **organu kontroli** u przedsiębiorcy w jednym roku kalendarzowym (art. 55 pp)
 - w odniesieniu do mikroprzedsiębiorców - 12 dni roboczych;
 - w odniesieniu do małych przedsiębiorców - 18 dni roboczych;
 - w odniesieniu do średnich przedsiębiorców - 24 dni roboczych;
 - w odniesieniu do pozostałych przedsiębiorców - 48 dni roboczych.
 Wiele wyjątków od tej zasady.

Kontrola działalności gospodarczej

Obowiązki i uprawnienia związane z kontrolą

- 1) obowiązek **pisemnego wskazania** przez przedsiębiorcę **osoby upoważnionej** do reprezentowania go w trakcie kontroli
 - gwarancja czynnego udziału przedsiębiorcy

- 2) obowiązek prowadzenia i przechowywania w swojej siedzibie **książki kontroli** oraz **upoważnień i protokołów kontroli**
 - możliwość prowadzenia książki w postaci elektronicznej

- 3) uprawnienie do wniesienia **sprzeciwu** wobec podjęcia i wykonywania przez organy kontroli czynności z naruszeniem niektórych przepisów ustawy
 - niebezpieczeństwo nadużywania sprzeciwu w celu utrudniania (uniemożliwiania) kontroli

- 4) uprawnienie do uzyskania **odszkodowania** za szkody, które przedsiębiorca poniósł na skutek przeprowadzenia czynności kontrolnych z naruszeniem przepisów prawa
 - odesłanie do przepisów odrębnych – chodzi tu o art. 417 kc

Kontrola działalności gospodarczej

Nakaz wstrzymania wykonywania działalności gospodarczej

- Art. 60. 1. *W razie powzięcia wiadomości o wykonywaniu działalności gospodarczej niezgodnie z przepisami ustawy, a także w razie stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia, niebezpieczeństwa powstania szkód majątkowych w znacznych rozmiarach lub bezpośredniego zagrożenia środowiska w wyniku wykonywania tej działalności, wójt, burmistrz lub prezydent miasta niezwłocznie zawiadamia właściwe organy.*
2. *Zawiadomione organy niezwłocznie powiadamiają wójta, burmistrza lub prezydenta miasta o podjętych czynnościach.*
3. *W przypadku braku możliwości zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, wójt, burmistrz lub prezydent miasta może nakazać, w drodze decyzji, wstrzymanie wykonywania działalności gospodarczej na czas niezbędny, nie dłuższy niż 3 dni.*
4. *Decyzja nakazująca wstrzymanie wykonywania działalności gospodarczej w razie stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia, niebezpieczeństwa powstania szkód majątkowych w znacznych rozmiarach lub bezpośredniego zagrożenia środowiska w wyniku wykonywania tej działalności podlega natychmiastowemu wykonaniu.*